

Charlotte Posenenske

Work in Progress

Exposició del 18 d'octubre de 2019 al 8 de març de 2020

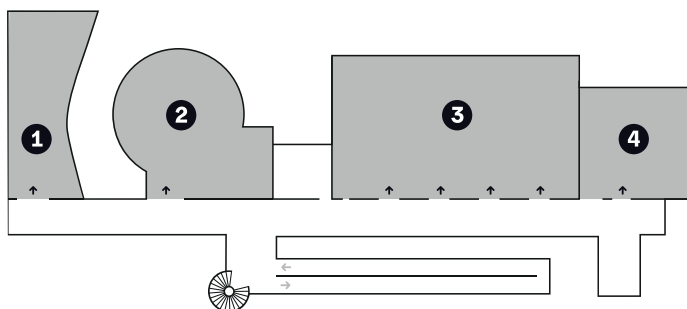
Charlotte Posenenske, element de *Vierkantrohre Serie D*, 1967. Cortesia Estate of Charlotte Posenenske, Mehdi Chouakri, Berlín, Peter Freeman, Nova York, i Take Ninagawa, Tòquio. Foto: Jan Windszus, Berlín.

«Les choses que faig són
canviables,
tan senzilles com sigui possible,
reproduïbles.»

Charlotte Posenenske
«Statement», *Art International*,
vol. 12, núm. 5 (maig 1968)

Recorregut recomanat

Edifici Meier

CHARLOTTE POSENENSKE: WORK IN PROGRESS traça l'evolució de la pràctica d'aquesta artista alemanya des dels primers dibuixos i pintures fins als seus últims projectes escultòrics, subratllant la seva contribució crítica al desenvolupament de l'art serial, *site-specific* i participatiu. Posenenske va dur a terme nombroses exposicions durant els anys en què va estar activa com a artista, al costat de col·legues com Carl Andre, Hanne Darboven, Donald Judd i Sol LeWitt, amb qui compartia l'interès per la sèrie com a mecanisme formal i estructural. La seva obra es distingeix per la seva naturalesa radicalment oberta. A través d'una geometria reductiva, de la repetició i la fabricació industrial, Posenenske va desenvolupar una forma de minimalisme de producció massiva que responia a les preocupacions socials i econòmiques de l'època, defugint el mercat de l'art i rebutjant les jerarquies formals i culturals convencionals. Va utilitzar la permutació i la contingència com a eines conceptuals per fer front, d'una manera lúdica, a la jerarquia composicional, i convidava el públic a participar en una reconfiguració contínua de les seves escultures variables.

El seu compromís amb l'exploració de les condicions de l'entorn quotidià la va portar a abandonar les arts visuals, decisió que l'artista va anunciar durant el tumultuós –políticament i sociològicament– mes de maig de 1968. Reorientant la preocupació per l'objecte que havia centrat la seva pràctica artística, es va graduar en sociologia, àmbit en el qual es va especialitzar en treball i producció industrial. Tanmateix, cap al final de la seva vida, Posenenske va autoritzar la fabricació continuada del seu art serial, per assegurar la disponibilitat de les seves obres en el futur.

SALA 1

Primeres obres

Entre 1956 i 1965, Posenenske va desenvolupar tècniques per aplicar el color i la línia en dibuixos i pintures executats sobre paper o tauler de conglomerat que van anar articulant un espai tridimensional, alhora que començava a enregistrar els processos de producció. D'aquesta manera, l'artista incorporava un ampli espectre de tècniques avantguardistes –adoptades a partir del constructivisme, el cubisme i les gestualitats més informals de l'abstracció de postguerra– per crear una il·lusió pictòrica.

Les primeres obres sobre paper de Posenenske, *Rasterbilder* (Quadres reticulars, 1956-1957), presenten una important connexió amb els seus últims treballs escultòrics a través de l'ús de la repetició, el serialisme i la variació sobre una retícula precisa. A *Spachtelarbeiten* (Obres amb espàtula, 1956-1965), l'artista escampa la pintura sobre el suport pictòric i després la rasca, de manera que configura un camp texturat en capes. La imatge es crea a partir d'un procés d'addició i sostracció que privilegia l'acció de marcar sobre la resolució composicional.

Escenografia i arquitectura

A principis de la dècada de 1950, Posenenske va estudiar art a Stuttgart amb el pintor i escenògraf Willi Baumeister (1889-1955). Gràcies als estudis amb Baumeister, l'artista va desenvolupar un agut sentit de l'espacialitat que va explorar inicialment creant vestuaris teatrals volumètrics i decorats amb diverses capes. Aquests treballs anticipaven la profunditat perceptiva dels seus dibuixos i escultures. Com demostren els esbossos exposats, el vestuari monocromàtic per a una representació de 1952 de l'òpera *Turandot* de Puccini confereix a cada personatge una presència cilíndrica o polièdrica a l'escenari. D'una manera semblant, les mampares superposades que va realitzar per a la posada en escena de *Peau d'ours* (Pell d'os, 1950) de Paul Willems el 1953 recorden les imatges reticulars de *Rasterbilder*.

L'interès de Posenenske per l'arquitectura no sols es plasma en la seva obra, sinó que la va animar a participar en projectes concrets tant al principi com al final de la seva carrera artística. En aquesta sala es mostren esbossos i fotografies del mural que va crear per a una escola primària dissenyada pel seu marit, l'arquitecte Paul Posenenske, a Hainstadt, Alemanya, així com esbossos de propostes de dissenys per al Sindlingen Community Center, que no es van dur a terme .

SALA 2

Quadres de ratlles i pintures polvoritzades

Per a *Streifenbilder* (Quadres de ratlles, 1965), Posenenske va limitar la seva paleta a colors primaris i negre i va simplificar els seus gestos reduint-los a marques lineals ben definides. Aquestes obres estan fetes amb retoladors o amb tires de cinta adhesiva sobre el paper. L'artista també va experimentar amb la il·lusió de projecció espacial, aplicant color amb una pistola polvoritzadora per crear les *Spritzbilder* (Pintures polvoritzades, 1964-1965). En aquest cas, les gradacions de taques de pintura generen protuberàncies i sinuoses ondulacions.

Quadres escultòrics

Després d'un viatge a Nova York a la primavera de 1965, Posenenske va desenvolupar els *Plastische Bilder* (Quadres escultòrics, 1965-1966), realitzats amb paper o metall flexible arrugat o doblegat, que sobresurt de la paret en formes regulars. Algunes d'aquestes peces estan pintades d'una manera que recorda les pintures polvoritzades, creant una tensió que juga amb els efectes òptics del color i els plecs físics del suport subjacent.

Sèries A, B i C

Cal buscar l'origen de la *Sèrie A* (començada el 1966), la *Sèrie B* i la *Sèrie C* (totes dues començades el 1967) en l'interès de Posenenske pels objectes de producció industrial. Aquests elements monocromàtics es troben penjats a la paret o col·locats a terra en grups de dos o més. A diferència dels quadres escultòrics, que són peces úniques, els relleus trenquen amb les expectatives imperants per a les obres d'art: són de fabricació industrial, produïts en quantitats il·limitades, i els consumidors els poden disposar com vulguin.

Les soldadures internes que uneixen els relleus s'han deixat deliberadament a la vista, per ressaltar tant la tasca creativa de l'artista com la feina que comporta la producció de l'objecte. Malgrat que molts artistes minimalistes de l'època compartien amb Posenenske la idea de delegar la fabricació de l'obra, no n'hi va haver cap que es resistís tant com ella al principi de singularitat que regeix en el mercat de l'art. L'artista fa servir el serialisme –aquí concebut com un sistema estructural obert– per introduir la indeterminació en la presentació de la seva obra i per delegar-ne radicalment l'acció compositiva als consumidors.

Sèrie E

Consistent en formes escultòriques que van d'un a dos metres d'altura, *Drehflügel Serie E* (Fullles batents Sèrie E) inclou de quatre a vuit panells subjectes als eixos verticals d'un marc cúbic o triangular amb frontisses que permeten que els panells girin. En aquesta sala s'hi presenta una d'aquestes peces triangulars de nova producció. El públic està convidat a manipular espontàniament aquesta obra per crear espais tancats a l'exterior o bé oberts i porosos.

La monotonia és bella

Posenenske va filmar la pel·lícula en Super 8 *Monotonie ist schön* (La monotonia és bella, 1968) des de la finestra del cotxe durant un viatge pels Països Baixos amb Paul Maenz i Peter Roehr. El film captura el paisatge construït de discs, ponts, pals elèctrics i autopistes sobre el teló de fons del camp holandès. D'aquesta manera reflecteix la preocupació de l'artista per la producció industrial i la repetició.

SALA 3

Sèries D i DW

La producció massiva i la variabilitat formen part del nucli dur dels treballs de Posenenske. La *Sèrie D* (1967) consisteix en sis formes realitzades en làmines d'acer galvanitzat. Encara que pel seu aspecte semblen conductes de ventilació estàndard, es tracta de tubs construïts a mida segons les instruccions i dibuixos de l'artista. En els gairebé cinquanta anys transcorreguts des que en va començar la producció, les tècniques de galvanització han canviat substancialment i avui dia es produeixen superfícies metàl·liques cada vegada més uniformes. Aquest canvi salta a la vista quan es comparen els prototips de la *Sèrie D* amb els de nova fabricació. Poc després de conceptualitzar la *Sèrie D*, Posenenske va crear la *Sèrie DW* (1967), una variant de només quatre formes produïda en cartró.

Com en el cas dels relleus, els mòduls de les sèries *D* i *DW* es poden combinar a voluntat del consumidor, fet que suposa renunciar a una part de l'autoria de l'obra artística. Tot i que els elements individuals de les dues sèries són relativament petits, quan es combinen, el resultat pot assolir proporcions gegantines. Aquests grans muntatges requereixen cooperació per dur-se a terme. Les persones que hi participen han de coordinar minuciosament els seus moviments per acoblar els diversos elements. Aquesta activitat sincronitzada suggereix un model alternatiu a les estructures

jeràrquiques tradicionals de presa de decisions, i prefigura la posterior dedicació de Posenenske a l'estudi sociològic del treball organitzat.

Per ser fidels a l'esperit de la pràctica de l'artista, la disposició de la *Sèrie D* es modificarà en dues ocasions en el transcurs de l'exposició.

SALA 4

Sèrie E

La creixent implicació de Posenenske en el camp de l'arquitectura es fa evident en els diagrames per a un corpus d'obres de la *Sèrie E* concebut el 1967-1968, però que no es va arribar a realitzar en vida de l'artista: *Raumteiler*, com s'ha denominat pòstumament, o divisions. Per a aquesta exposició, s'ha produït la peça *Grosser Raumteiler Serie E* (Envans mòbils Sèrie E), consistent en dos envans adossats a les parets en angle recte que poden tancar-se formant un cub. Es convida el públic a interactuar movent els envans per reconfigurar l'espai de la sala.

Documentació

Els esbossos i projectes on es veuen diverses disposicions de les obres demostren les infinites possibilitats de canvi i l'adaptabilitat de les peces escultòriques de Posenenske. Les notes mecanografiades categoritzen les obres, així com les llistes de preus; tot això posa de manifest el rigor i la integritat que va caracteritzar la pràctica de l'artista.

Dos vídeos de Gerry Schum documenten el muntatge de la *Sèrie D* i la *Sèrie DW* de Posenenske. El primer, *Konsumkunst-Kunstkonsum* (Art de consum-consum d'art, 1968), mostra l'artista instal·lant la *Sèrie D* en una illa de vianants d'Offenbach, a Alemanya. El segon mostra una posada en escena, semblant a un happening, del procés de muntatge com a part del cèlebre esdeveniment a la Galerie Dorothea Loehr conegut com a *Dies alles Herzchen wird einmal Dir gehören* (Algun dia, amor meu, tot això serà teu, 1967), on Posenenske va dirigir el muntatge i remuntatge de la *Sèrie DW* durant tota la vetllada.

Un conjunt de fotografies en blanc i negre mostren les instal·lacions pòstumes organitzades per Burkhard Brunn entre 1986 i 1989: a l'hangar de Lufthansa de l'aeroport de Frankfurt (nou muntatge de 1986 de la instal·lació de 1967), al Großmarkthalle (1988) i a l'estació central de Frankfurt (1989), i al Deutsche Bank (1989).

Charlotte Posenenske.
Work in Progress està organitzada per la Dia Art Foundation. La itinerància europea de l'exposició està organitzada en col·laboració amb: MACBA Museu d'Art Contemporani de Barcelona; Kunstsammlung Nordrhein Westfalen, Düsseldorf;

i Mudam Luxembourg—Musée d'Art Moderne Grand-Duc Jean.

Comissàries del projecte

Jessica Morgan i Alexis Lowry (Dia Art Foundation)

Exposició al MACBA

Comissària

Hiuwai Chu

Publicació

Charlotte Posenenske: Work in Progress. Amb textos de Matilde Guidelli-Guidi i Liz Hirsch, Alexis Lowry, Isabelle Malz, Rita McBride, Jessica Morgan, Charlotte Posenenske, Daniel Spaulding, i Catherine Wood. Publicació coeditada pel MACBA, Barcelona, i la Dia Art Foundation, Nova York, 2019. Edicions en castellà i en anglès.

App del MACBA

Gaudiu de les fitxes explicatives d'una selecció d'obres de l'exposició, a més d'informació detallada de les exposicions i activitats, vídeos, curiositats i tota la informació pràctica d'accés al museu.

Visites

A càrrec de Carolina Jiménez, comissària i investigadora independent, i Anna Penalva, investigadora independent. Diumenges, 12 h

Visites accessibles

Visites per a accessibilitat auditiva disponibles amb sol·licitud prèvia a educacio@macba.cat.

Programes educatius

Les coses que faig són canviables

Visita-taller amb artistes per a grups de secundària, batxillerat i cicles formatius i grups amb diversitat funcional.

Del 21 d'octubre de 2019 al 5 de març de 2020.

Parlem de...

Parlem de *Charlotte Posenenske: Work in Progress* amb Hiuwai Chu, conservadora d'exposicions, MACBA. Dijous 24 d'octubre, 18.30 h

Parlem d'alteritat a *Charlotte Posenenske: Work in Progress* amb Azahara Ubera, coreògrafa. Dijous 21 de novembre, 18.30 h

Amics del MACBA

Visites exclusives

Visita a *Charlotte Posenenske: Work in Progress* amb Hiuwai Chu, conservadora d'exposicions, MACBA. Dimecres 6 de novembre, 18 h i divendres 15 de novembre, 11 h (visita en anglès sense traducció).

Més informació a macba.cat.

Horaris

Dilluns, dimecres, dijous i divendres, d'11 a 19.30 h
Dimarts no festius, tancat
Dissabtes, de 10 a 20 h
Diumenges i festius, de 10 a 15 h

Els dissabtes, de 16 a 20 h, l'accés al museu és gratuït.

L'entrada del museu té validesa durant un mes. Activeu-la a la recepció i torneu tantes vegades com vulgueu.

MACBA

Museu d'Art Contemporani de Barcelona

Plaça dels Àngels, 1
08001 Barcelona
macba.cat

Segueix-nos

#CharlottePosenenske

Fes-te Amic del MACBA a partir de 18 € l'any.

Mitjans col·laboradors

